

SPIEKBRIEF

Administrateurs verzorgen de financiële administratie van commerciële bedrijven, non-profitorganisaties en overheidsinstellingen door op een systematische manier alle financiële activiteiten te registreren. Als je je zuurverdiende geld in een privébedrijf of vastgoedonderneming investeert, geld spaart bij een kredietbank of lid bent van een non-profitvereniging of -organisatie ontvang je misschien regelmatig financiële verslagen van deze instellingen. Het is verstandig om deze jaarverslagen zorgvuldig te lezen. Deze Spiekbrieven zorgt ervoor dat je het taalgebruik van de financiële wereld leert kennen en begrijpt waarom financieel management nodig is.

Financiële overzichten v&a

In *financiële jaarverslagen* wordt financiële managementinformatie gepresenteerd met behulp van financiële overzichten. Aan deze jaarverslagen zijn ook nog allerlei andere gegevens toegevoegd, zoals een begeleidende brief van de top van het bedrijf en voetnoten waarin dieper op bepaalde onderwerpen wordt ingegaan. Financiële overzichten worden aan het einde van iedere boekhoudperiode opgesteld. Dat kan maandelijks zijn, ieder kwartaal (driemaandelijks) of één keer per jaar. Lees verder als je wilt weten wat voor soort informatie je in deze documenten kunt aantreffen.

V: Voor wie zijn de financiële overzichten bedoeld?

A: Geloof het of niet maar financiële overzichten worden gemaakt voor niet-accountants en dan met name voor kredietverleners en investeerders van het bedrijf en voor de managers. Deze personen moeten weten hoe ze financiële overzichten moeten lezen en dat kan een ware uitdaging zijn.

V: Wat voor soort informatie tref je aan in financiële overzichten?

A: Oh, niet erg veel... de winst of het verlies van een bedrijf, of de financiële conditie goed of twijfelachtig is en of de cashflow sterk of zwak is. Dus alleen maar deze kleine financiële dingetjes van het bedrijf.

V: Waar vind ik de nettowinst of het nettoverlies van het bedrijf?

A: Die staat op de laatste regel van de *winst- en verliesrekening*. Hierin wordt een overzicht gepresenteerd van de omzet, andere inkomsten, de kosten en de verliezen van het bedrijf over een bepaalde periode. Nv's nemen ook de winst per aandeel op in hun winst- en verliesrekeningen. Bv's hoeven dit niet te doen.

V: Waar vind ik een overzicht van de bezittingen en schulden van een bedrijf?

A: Die staan in de *balans*, waarin ook de herkomst van het eigen vermogen staat vermeld. De gerealiseerde verkopen en gemaakte kosten zijn voor een bedrijf bepalend voor de waarde van de bezittingen en (bijna alle) schulden. De waarde van de bezittingen op de balans geven een beeld van de transacties die zijn uitgevoerd en kunnen afwijken van hun vervangingswaarde of marktwaarde.

V: Waar tref ik het goede en het slechte nieuws aan over de cashflow van een bedrijf?

A: Lees hiervoor het *kasstroomoverzicht* van het bedrijf. De cashflow die is voortgekomen uit de winstgevendende activiteiten is in het eerste gedeelte van dit financiële overzicht opgenomen. Een bedrijf kan een keurige winst rapporteren, maar toch problemen met de cashflow hebben.

V: Zijn de gebruikelijk financiële overzichten voldoende om een bedrijf te leiden?

A: Nee, bij lange na niet. Financiële overzichten zijn een goed startpunt, maar om hun werk goed te kunnen doen hebben managers veel gedetailleerdere informatie nodig. Deze gegevens zijn vertrouwelijk en blijven binnen het bedrijf. Administrateurs die dit niet begrijpen zouden op staande voet ontslagen moeten worden.



Financieel management

6e editie

voor
dummies[®]

John A. Tracy



BBNC
uitgevers

Amersfoort, 2017

Inhoud in vogelvlucht

Inleiding	1
Deel 1: De boeken over financieel management openen	5
HOOFDSTUK 1: Hier spreekt men financiële taal	7
HOOFDSTUK 2: Financiële overzichten introduceren	31
HOOFDSTUK 3: De boekhouding uitvoeren en gegevens beveiligen	57
HOOFDSTUK 4: Verschillende ondernemingsvormen leren kennen	85
Deel 2: Financiële overzichten onderzoeken	109
HOOFDSTUK 5: Winst of verlies rapporteren met de winst- en verliesrekening	111
HOOFDSTUK 6: De financiële conditie rapporteren met de balans	137
HOOFDSTUK 7: De cashflow rapporteren met het kasstroomoverzicht	165
HOOFDSTUK 8: Discussiepunten bij financieel management	185
Deel 3: Financiële rapporten lezen	207
HOOFDSTUK 9: Financiële rapporten op tijd af hebben voor publicatie	209
HOOFDSTUK 10: Lezen van een financieel rapport	231
HOOFDSTUK 11: Interne informatie alleen voor managers	259
Deel 4: Financieel management in het leiden van een bedrijf	279
HOOFDSTUK 12: Winst analyseren	281
HOOFDSTUK 13: Kosten verantwoorden	305
HOOFDSTUK 14: Budgetteren	329
Deel 5: Het deel van de tientallen	351
HOOFDSTUK 15: Tien tips voor managers	353
HOOFDSTUK 16: Tien tips voor het lezen van een financieel rapport	363
Bijlage: Woordenlijst	375
Index	391

Inleiding

Misschien ken je wel mensen die administrateur zijn en ben je blij dat je dat zelf niet bent. Je laat het financiële rekenwerk liever aan deskundigen over en vindt dat je hier zelf niets over hoeft te weten. Deze houding doet me denken aan een grote busmaatschappij die adverteerde met de slogan: 'Laat het rijden maar aan ons over.' Dat is inderdaad een goed idee als je overal kunt komen met een bus. Maar als er geen busverbinding is, zul je toch echt zelf moeten rijden. Dan is het erg handig als je ook wat verstand hebt van auto's. Gedurende je leven zul je vaak financiële beslissingen nemen. Daarom is het handig als je ook wat kennis hebt over financiële zaken.

Natuurlijk heeft financieel management te maken met getallen. Maar dat heeft het bijhouden van de kilometerstand van je auto ook, net als het meten van je bloeddruk, het noteren van het saldo van je bankrekening, onderhandelen over de hoogte van de rente van de hypotheek op je huis, het monitoren van de hoogte van je pensioen en het opscheppen over de eindexamenspunten van je kind. Je hebt altijd met cijfers te maken. Administrateurs verstrekken *financiële* cijfers. Dit soort getallen is van groot belang voor je financiële leven. Weet je niets over financiële getallen? Dan heb je best wel een probleem. Eigenlijk komt het erop neer dat iedereen praktische kennis nodig heeft over financieel management. Dit boek levert deze kennis.

Over dit boek

Hier zijn enkele voordelen die dit boek biedt ten opzichte van andere boeken over financieel management:

- » Ik leg financieel management in helder Nederlands uit en beperk het gebruik van jargon en technische details tot een minimum. (Achterin vind je een verklarende woordenlijst van financiële termen.)
- » Ik leg stap-voor-stap de onderwerpen uit.
- » Ik behandel onderwerpen die niet-administrateurs zouden moeten weten en vermijd die die van belang zijn voor praktiserende administrateurs.
- » Ik neem onpartijdige uiteenzettingen op over controversiële financiële onderwerpen die in veel boeken niet besproken worden.

- » Ik heb het boek zo samengesteld dat je de hoofdstukken in willekeurige volgorde kunt lezen. Neem bijvoorbeeld eerst de hoofdstukken door die het interessantst voor je zijn en later de andere hoofdstukken.

Nog één ding: dit boek is *geen* leerboek over financieel management. Inleidende boeken over financieel management zijn meestal saai, gortdroog en te gedetailleerd. Overigens hebben ze wel één nuttige eigenschap: meestal staan er ook oefeningen en opgaven in.

Dwaze veronderstellingen

Ik neem aan dat je iets afweet van het zakenleven, maar veronderstel dat je nog geen kennis hebt van financieel management. Ik begin dus bij het begin. Zelfs als je wel bekend bent met financieel management en financiële overzichten, denk ik dat dit boek nuttig voor je is. Het zal je nieuwe inzichten verschaffen waar je niet eerder over hebt nagedacht. (Zelf heb ik in ieder geval wel nieuwe inzichten opgedaan bij het schrijven van dit boek, dat is zeker.)

Ik heb dit boek geschreven voor een breed publiek. Je valt waarschijnlijk binnen een van de volgende lezersgroepen:

- » **Zakelijke managers (op alle niveaus).** Een bedrijf leiden zonder goede grip op financiële overzichten kan rampzalige gevolgen hebben. Hoe kun je de financiële prestaties van je bedrijf aansturen zonder ten minste financiële overzichten te begrijpen?
- » **Kopers en verkopers van bedrijven.** Iedereen die een bedrijf wil kopen of verkopen moet weten hoe financiële overzichten gelezen moeten worden en hoe je daar de juiste informatie uithaalt. Deze financiële rapportages zijn een belangrijke informatiebron voor het vaststellen van de marktwaarde van een bedrijf.
- » **Ondernemers.** Als toekomstig zakelijk manager hebben zij een stevige grip nodig op de basisbeginselen van financieel management.
- » **Actieve investeerders.** Voor investeerders in verhandelbare effecten, onroerend goed en andere speculaties is het belangrijk financiële overzichten te kunnen interpreteren. Dan blijven ze op de hoogte van het rendement van hun investeringen en kunnen ze problemen tijdig signaleren.
- » **Passieve investeerders.** Veel mensen laten hun vermogen beheren door professionals. Ze investeren in collectieve fondsen of schakelen adviseurs in die hun geld beleggen. Zij krijgen meestal een investeringsrapport waarmee ze de resultaten van hun investeringen kunnen beoordelen. Vaak staan hier veel financiële termen en meetmethoden in.

- » **Aankomende administrateurs.** Dit boek is een goede eerste stap voor iedereen die een carrière in het professionele financiële management overweegt. Vind je de inhoud van dit boek niet erg interessant? Dan kun je waarschijnlijk beter op zoek gaan naar een andere professie.
- » **Boekhouders.** Als zij meer kennis hebben over financieel management, wordt hun effectiviteit en waarde voor een organisatie hoger. Dit vergroot hun carrièreperspectief.
- » **Mensen die controle willen houden over hun persoonlijke financiën.** Bij veel aspecten van je persoonlijke financiën krijg je te maken met begrippen en berekeningsmethoden uit de financiële wereld.
- » **Iedereen die geïnteresseerd is in het volgen van het zakenleven en het economische en financiële nieuws.** Artikelen in *Het Financiële Dagblad* en in andere financiële bladen staan vol met financiële termen en maatregelen.
- » **Administrateurs en managers van overheidsinstellingen en non-profitorganisaties.** Alhoewel het maken van winst niet het doel is van dit soort organisaties, moeten ze toch zorgen voor een goede financiële huishouding en gezonde financiële basis.
- » **Politici op nationaal, regionaal en lokaal niveau.** Deze personen beslissen ook over wet- en regelgeving met financiële implicaties. Als ze meer kennis hebben van financieel management, kunnen ze betere beslissingen nemen (hopen we).
- » **Investeringsbankiers, institutionele kapitaalverschaffers en kredietverleners.** Ik hoef deze personen niet uit te leggen dat ze verstand van financieel management moeten hebben. Dat weten ze zelf wel.
- » **Zakelijke en financiële professionals.** Hiertoe behoren natuurlijk ook advocaten en financiële adviseurs, maar soms ook geestelijken die dan bijvoorbeeld verantwoordelijk zijn voor de financiën van een kloosterorde.

Ik kan nog heel veel andere personen in de voorgaande lijst opnemen, maar ik denk dat ik mijn punt wel heb gemaakt: eigenlijk moet iedereen iets weten van de basisprincipes van financieel management. Misschien dat dit niet geldt voor iemand die een volledig geïsoleerd leven leidt en afstand heeft gedaan van alle aardse bezittingen. Maar zelfs voor zo'n persoon zou ik dat niet met zekerheid durven stellen.

Pictogrammen in dit boek

De volgende pictogrammen zorgen ervoor dat je snel en gemakkelijk informatie kunt vinden.



BELANGRIJK

Dit pictogram wijst op financiële ideeën die speciale aandacht vragen. Ze zijn de steunpilaren en bouwstenen van financiële concepten die je goed moet begrijpen en die je de financiële principes meestal beter laten begrijpen.



TIP

Dit pictogram vestigt je aandacht op belangrijke onderwerpen of op praktisch advies over financiële zaken. Dankzij dit pictogram kun je de kosten van een markeerstift besparen.



PAS OP

Dit pictogram is een waarschuwingsteken voor hobbels in het wegdek van de administratieve snelweg. Door op de onderwerpen te letten die bij dit teken aan de orde komen, kun je je door het drukke verkeer bewegen en voorkom je een fiscale klapband. Kortom: pas op!



TECHNISCHE
INFO

Ik gebruik dit pictogram spaarzaam. Dit teken verwijst naar diepgaande, specialistische administratieve zaken, waar waarschijnlijk alleen een ervaren administrateur opgewonden van raakt. Toch vind je deze onderwerpen misschien belangrijk genoeg om ze later nog eens na te lezen als je daar tijd voor hebt. Sla deze pictogrammen in eerste instantie gerust over, zodat je aandacht op de hoofdzaken gevestigd blijft.

Hoe nu verder

Er is geen wet die je verbiedt om op pagina 1 te beginnen en door te lezen tot en met de laatste pagina. Maar misschien wil je liever eerst de inhoud van dit boek doornemen om te bepalen welke pagina's het interessantst voor je zijn.

Misschien ben je een investeerder die meer te weten wil komen over financiële overzichten en de belangrijkste renteoverzichten. In dit geval kun je het beste starten met de hoofdstukken 5, 6 en 7 waarin de drie primaire financiële overzichten van bedrijven worden besproken. Daarna wil je wellicht doorgaan met hoofdstuk 10 waarin je leert hoe een financiële rapportage geïnterpreteerd moet worden. (En vergeet trouwens ook hoofdstuk 16 niet!)

Maar het kan natuurlijk ook zijn dat je de manager of eigenaar bent van een klein bedrijf met voldoende kennis van financiële overzichten. Dan wil je juist weten hoe je financiële informatie kunt gebruiken om de winst te verhogen en de planning en controle van de cashflow te verbeteren. Dan kun je het beste beginnen met de hoofdstukken 12 en 14 waarin het analyseren van de winstverwachting en het budgetteren van de cashflow wordt uitgelegd.

Dit boek is dus geen vijfgangendiner waarbij je het voedsel tot je moet nemen in de volgorde waarin het wordt opgediend. Het is vooral een buffet waarvan je iets kunt pakken en consumeren in de volgorde die jij verkiest.

1

**De boeken
over financieel
management
openen**

IN DIT DEEL . . .

Ontdek je dat administrateurs de poortwachters van alle financiële informatie in de economie zijn en waarom financieel management erg belangrijk is voor commerciële bedrijven, non-profitorganisaties en overheidsinstellingen.

Kom je erachter hoe bedrijven en andere organisaties financiële overzichten, belastingaangiften en managementrapporten opstellen. Weet je hoe je er zeker van kunt zijn dat deze documenten volgens de geldende richtlijnen zijn gemaakt.

Leer je de finesses van het boekhouden — het deelgebied van financieel management dat de financiële gegevens verwerkt — kennen, zodat de financiële informatie van een bedrijf compleet, nauwkeurig, betrouwbaar en op tijd beschikbaar is, met name de cijfers in financiële overzichten en belastingaangiften.

Begrijp je de verschillende soorten organisatievormen en op welke wijze ze het financiële management beïnvloeden.

IN DIT HOOFDSTUK

Ontdekken waarom financieel management relevant voor je is

Begrijpen waarom voor iedere economische activiteit financieel management nodig is

Kennismaken met financiële bedrijfsoverzichten

Een carrière in financiën uitstippelen

Hoofdstuk 1

Hier spreekt men financiële taal

Als ik vroeger les gaf in het vak Financieel Management luisterden de studenten altijd geboeid. Studenten bedrijfskunde moesten, en moesten, deze cursus verplicht volgen. Dit in tegenstelling tot studenten in de kunst- en wetenschapsvakken waarvan er niet veel voor deze cursus kozen. En dat was best wel jammer, vooral voor henzelf. Het vak Financieel Management gaat over bedrijven, het karakter van winst (de meeste mensen begrijpen dit niet goed) en de grondbeginselen van het kapitalisme.

De cursus is een goed startpunt om kennis over financiële zaken op te doen. Financieel management zou je kunnen beschouwen als een soort taal die wordt gesproken door bedrijven, het geldwezen, investeerders en belastingdiensten. Als je hier iets vanaf wilt weten, moet je de grondbeginselen van de taal leren die er gesproken wordt. Tegenwoordig wordt er veel belang gehecht aan het feit dat mensen hun kennis van financiële zaken vergroten. Een basiscursus financieel management zorgt voor een stevig fundament voor het begrijpen van, en een mening vormen over, financiële zaken.

Op een bepaalde manier is dit boek de cursus financieel management die je nooit volgde. Afgestudeerde bedrijfskundigen biedt het de mogelijkheid om vergeten onderwerpen weer eens opnieuw door te nemen en ik ben ervan overtuigd dat ook ervaren administrateurs veel nieuwe inzichten uit dit boek kunnen halen. Daar is geen universitaire opleiding voor nodig.